

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Katsaus EU-vaikuttamiseen LVM:n digi- ja datatalousasioissa

EU:n digi- ja datasäädösten toimeenpanon koordinaatioryhmä
1.2.2024

Taustaa

- Hallitusohjelman mukaisesti seuraavaan Euroopan komissioon (2024-2029) vaikuttaminen on aloitettu heti kuluvan hallituskauden alussa.
- Komissioon vaikuttamisen painopistealueet on valmisteltu ja taustalla olevat Suomen intressit on kartoitettu yhteistyössä sidosryhmien kanssa.
- LVM:ssä on valmisteltu 2 vaikuttamispaperia digi- ja datatalousaiheista: EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden vahvistaminen ja EU:n digidiplomatia (UM:n kanssa).
- Lisäksi Suomen johdolla on valmisteltu yhdessä 14 muun jäsenmaan kanssa näkemyksiä EU:n sisämarkkinoiden kehittämiseksi seuraaville vuosille.

EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden vahvistaminen

EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden vahvistaminen

- Nykyinen komissio on onnistunut tekemään EU:sta maailmanlaajuisen johtajan digitaalisen sääntelyn alalla. Tämä on ollut olennaista digitaalisen murroksen, kansalaistemme oikeuksien, kannalta.
- Seuraavan komission toimikaudeksi Suomen tärkein painopiste digitalisaatiossa on kuitenkin se, että EU:n sääntelyvalta muuttuu vahvaksi digitaaliseksi kasvuksi.
- Suomi pitää tärkeimpinä seuraavia EU-tason toimia:

Budjetoinnin, politiikan välineiden ja sääntelyn koordinointi EU:n tasolla

Datatalous ja digitalisaatio ovat välttämättömiä välineitä Euroopan kilpailukyvyyn ja kestäväen kasvun vauhdittamiseksi. Mahdollisuuksien hyödyntäminen ja globaalin johtajuuden osoittaminen edellyttää horisontaalisten ja vertikaalisten politiikkatoimien sekä erilaisten EU:n toimien – lähinnä budjetoinnin, politiikan välineiden ja sääntelyn – jatkuvaa koordinoitua.

Edistetään menestyvää EU:n datataloutta luottamuksella ja vankalla yhteistyöllä

Ponnistelut tulisi suunnata aidosti yhtenäisten digitaalisten talousalueiden kehittämiseen. Sisäänrakennetun turvallisuuden ja luottamuksen periaatteet tulee varmistaa ennen uusien teknologioiden käyttöönottoa ja ne tulee ottaa kehittämisen kulmakiviksi. Digitaaliset sisämarkkinat eivät voi toimia ilman, että kaikki sen toimijat luottavat koko järjestelmään. Luottamuksen ja vaatimusten-mukaisuuden osoittamista on helpotettava (sis. esimerkiksi sisäänrakennetun resilienssin ja kyberturvallisuuden, sähköisten tunnisteiden ja digitaalisten lompakkojen edelleen kehittämisen).

Sääntelystä toteutukseen: EU:n digitalisaatiostrategia

Resursseja olisi kohdennettava viimeaikaisen lainsäädäntötyön tehokkaaseen ja yhtenäiseen toimeenpanoon. Samalla olisi päivitettävä vanha lainsäädäntö digiajalle. Tuoreen lainsäädäntötyön tehokas ja yhtenäinen täytäntöönpano luo digitaalista kasvua EU:ssa.

Sisä- ja ulkomarkkinoiden yhdenmukaisuus

Sisä- ja ulkomarkkinoiden yhdenmukaisuuden varmistaminen on ratkaisevaa. Datan vapaa liikkuvuus on edellytys sisäisesti, mutta sen pitäisi olla myös operatiivinen todellisuus, kun teemme yhteistyötä ulkoisten teknologiakumppaniemme kanssa.

Investoiminen EU:n vuoden 2030 tavoitteiden toteuttamiseen digitaalisen liiketoiminnan ja yhteiskunnan hyväksi sekä digitaalisen ja kestäväen siirtymän tukeminen

EU:n digitaalisen vuosikymmenen ohjelman tavoitteet on toteutettava strategisesti. Olennaista on kehittää strategisesti viestintäverkkoja, datanvälityksen ja –hallinnan rakenteita, suurteholaskentaa ja tekoälyä pilvipalveluiden ja reunalaskennan kautta.

EU:n digitaalisen resilienssin vahvistaminen turvaamalla ICT-toimitusketjut ja lisäämällä investointeja

Digitaalisen resilienssin ja strategisen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi EU:n on asetettava etusijalle kriittisen viestintäinfrastruktuurinsa resilienssin vahvistaminen. Tähän kuuluu nykyisen poliittisen kehyksen uudelleenarviointi, turvallisuuden korostaminen standardoinnissa – erityisesti 6G:ssä – ja kehittyvien teknologioiden, kuten tekoälyn ja kvanttilaskennan, integrointi riskienhallintamalleihin.

EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden vahvistaminen

Miksi näihin panopisteisiin päädyttiin

- Hallitusohjelman mukaisesti hallitus edistää digitaalisten sisämarkkinoiden kehittämistä sekä digitaalisia palveluita tarjoavien yritysten toimintaedellytysten parantamista
- EU:n ongelmina on nähty:
 - tehokas toteutus ja toimeenpano ovat jäljessä sääntelytavoitteista;
 - kriittisen infrastruktuurin, datan yhteentoimivuuden ja luottamuksen puute haittaa digitaalista siirtymää;
 - sisä- ja ulkomarkkinoiden epäjatkuvuus ja arvopohjaisen kasvustrategian puute.
- Tulevina vuosina suurin haasteemme onkin kääntää EU:ssa oleva digitaalinen potentiaali konkreettiseksi laajamittaiseksi toiminnaksi ja globaaliksi kilpailukyvyksi sekä muuttaa EU:n sääntely vahvaksi digitaaliseksi kasvuksi.
- EU:n tulisi keskittyä ensisijaisesti olemassa olevan sääntelyn tehokkaaseen toimeenpanoon, eurooppalaisten innovaatioiden, kasvuratkaisujen ja datatalouden yritysten ekosysteemin luomiseen eikä niinkään uuteen sääntelyyn.
- EU-rahoituksen kohdentaminen strategisesti kriittisiin toimintoihin ja teknologioihin tukee suomalaisten innovaatioiden kehittämistä ja luo suomalaiselle osaamiselle ja yrityksille vientimarkkinoita.
- Yhtenäinen eurooppalainen datatalous mahdollistaisi suomalaisille ja eurooppalaisille yrityksille skaalautuvien ratkaisujen luomisen ja kasvun, vastapainona Euroopan ulkopuolisille toimijoille ja digijäteille. Yhdenmukainen data- ja digisääntelyn toimeenpano Euroopassa, yhtenäiset data-avaruuDET ja rajat ylittävät datainfrastrukturiratkaisut vahvistavat suomalaisten yritysten toimintaedellytyksiä sisämarkkinoilla.
- EU:n tulee osallistua kansainvälisiin neuvotteluihin kolmansien maiden kanssa ja kansainvälisissä järjestöissä. Näin mahdollistetaan suomalaisille yrityksille EU:n sisämarkkinat ylittävät datasiirrot sekä sujuva osallistuminen globaaleille datatalouden markkinoille.

EU:n avoimen strategisen autonomian ja digitaalisen infrastruktuurin resilienssin kehittäminen

Miksi näihin panopisteisiin päädyttiin

- Hallitusohjelman mukaisesti hallitus ajaa EU:n strategista kilpailukykyä. Tavoitteen saavuttamiseksi Suomi edistää (---) haitallisten riippuvuuksien vähentämistä, toimitusketjujen hajauttamista ja markkinaehtoisten ratkaisujen lisäämistä.
- Nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa Suomen etuna on varmistaa EU:n digitaalisen infrastruktuurin resilienssi ja pyrkiä eroon haitallisista riippuvuuksista. Tämä vaatii nykyistä suurempia ja kohdennetumpia panostuksia digitaaliseen infrastruktuuriin Euroopassa (viestintäverkot, merikaapelit ja datainfrastruktuuri). Lisäksi edistetään luotettavien toimittajien politiikkaa sisämarkkinoilla ja kolmansissa maissa. On panostettava etenkin EU:n 6G-kilpailukykyyn.
- Suomessa on vahvaa ICT-osaamista. Digi-infrastruktuurin rakentaminen luotettavien toimittajien politiikalla tuo suomalaisille yrityksille liiketoiminta- ja vientimahdollisuuksia.
- Viestintäsektorin ja viestintäverkkoinfrastruktuurin kehitys on Euroopan kilpailukyvyn ja digitalisaatiokehityksen kannalta merkittävä kysymys, johon Suomen on tärkeä vaikuttaa siten, että kansalliset erityispiirteet ja kansalliset hyvät käytännöt tulevat huomioiduiksi komission tulevilla esityksillä.

EU:n johtoaseman vahvistaminen globaaleissa digiasioissa

EU:n digidiplomatiasta vetoapua globaaliin teknologiakeskusteluun ja -kilpailuun vaikuttamiseksi

- Nopeasti muuttuva geopolitiikka ja teknologia on otettava vakavasti. EU:lla on globaalisti vahva rooli digipolitiikan normien asettajana, mutta emme saa tuudittautua väärään turvallisuuden tunteeseen.
- Kilpailijamme, jotka eivät monissa tapauksissa jaa ihmisoikeuksiin ja oikeusvaltioperiaatteeseen perustuvia arvojamme, ovat hyvin mobilisoituneita. Tämä pätee sekä monenvälisiin foorumeihin että kahdenvälisiin suhteisiin eri alueiden välillä.
- Toivomme, että seuraava komissio ja korkea edustaja tekevät kaikkensa vahvistaakseen EU:n johtoasemaa globaaleissa teknologia-asioissa. Siksi tulevan komission (2024-29) tulisi yhdessä EU:n korkean edustajan kanssa antaa tiedonanto EU:n digidiplomatiasta, mikä tarjoaisi unionille selkeät suuntaviivat ja toiminnan painopisteet digitaalisten ulkosuhteiden vahvistamiseksi.

Tiedonannon tulisi keskittyä kolmeen prioriteettialueeseen

1. Digiteknologian normien, standardien ja hallintotavan edistäminen eurooppalaisten arvojen ja etujen mukaisesti.

Varmistetaan, että uusia teknologioita koskevat maailmanlaajuiset standardit ja normit ovat ihmiskeskeisiä ja ihmisoikeuksiin perustuvia ja että ne tukevat Euroopan kilpailukykyä, demokraattisia arvoja ja kestäväää kehitystä.

2. Turvallisten yhteyksien, datainfrastruktuurin ja digitaalisten palvelujen edistäminen globaalisti luotettavien teknologioiden ja toimittajien avulla.

EU:n on rakennettava olemassa olevia kumppanuuksia kolmansien maiden kanssa ja luotava uusia kumppanuuksia. Kumppanuuksien avulla EU voi edistää eurooppalaisia ratkaisuja, vastata kumppanimaiden tarpeisiin ja edistää kestäviä investointeja globaalisti muun muassa kehittämällä ulkosuhteiden rahoitusvälineitä.

3. EU:n sisäisten ja ulkoisten digitaalisten politiikkojen koherenssin varmistaminen jäsennellyn yhteistyön avulla

komission, EUH:n, jäsenvaltioiden ja monitoimijayhteisön kanssa.

Yhtenäinen ääni kansainvälisillä areenoilla vaatii unionin sisäisen koordinaation vahvistamista sekä vuoropuhelua eurooppalaisten yritysten, tutkimuslaitosten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

EU:n digiulkosuhteiden ja –kumppanuuksien edistäminen

Miksi näihin panopisteisiin päädyttiin

- Hallitusohjelman mukaisesti kiihtyvä suurvaltakilpailu edellyttää EU:lta vahvempaa globaalia otetta, jotta se voi turvata jäsenvaltioidensa etuja. (---) EU:lla on merkittävä globaali rooli sääntelyvallan ja kauppasopimusten kautta. Eurooppalaisista ratkaisuksista ja innovaatioista voi syntyä globaaleja ratkaisuja sisämarkkinoiden koon ja kauppasopimusten sisältöjen vetoavulla. (---) EU:lla on oltava keskeinen rooli digitaalitalouden globaalien standardien luomisessa
- EU:n globaalia roolia digitaalisissa ja teknologiapoliittisissa asioissa on tärkeää kasvattaa. EU:n digitaaliasioiden sisämarkkinasääntely ja politiikkatoimet vaikuttavat eurooppalaisten yritysten kilpailukykyyn. Lisäksi kansainvälisten normien ja regulaatioiden yhtenäisyys on suomalaisten yritysten etu.
- Suomen kaltaisen pienen jäsenmaan näkökulmasta EU voi tarjota merkittävästi isommat hartiat kansainvälisissä järjestöissä ja foorumeilla vaikuttamiseen, jos EU puhuu yhdellä äänellä yhdessä määritettyjen intressien pohjalta. Erittäin tärkeää on vaikuttaminen kansainvälisissä standardointijärjestöissä tulevaisuuden teknologioihin.
- EU:n sisämarkkinat on merkittävä neuvottelukortti globaalitasolla muiden isojen talousalueiden suuntaan. Suomalaiset kasvuyritykset ovat eurooppalaisia ja globaaleja. Niiden intressien ja kilpailukykyyn edellytysten turvaaminen globaaleilla markkinoilla vaatii neuvotteluvoimaa.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONS MINISTERIET

Kiitos